N°. 459. # DE GRONDWET. 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

WOENSDAG 15 NOVEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

Rentebetaling en Amortisatie.

In § 2 van het Voorloopig Verslag over Hoofdstuk IX A werd gezegd:

»In het vorig jaar gaf men van de zijde der Kamer den wensch te kennen, dat dit hoofdstuk der begrooting voortaan in eene afzonderlijke afdeeling de posten, tot amortisatie van schuld betrekkelijk, mogt bevatten, opdat niet langer de uitgaven daarvoor met die voor de rentebetaling eenigermate vermengd bleven. Men neemt daaruit aanleiding, om er op aan te dringen, dat nog aan het tegenwoordig ontwerp die nieuwe inrigting gegeven worde. Men acht de zaak van belang, *opdat duidelijk in 't oog valle, wat voor renten benoodigd is, en wat aan schulddelging wordt besteed.* Door zulk eene splitsing zal men tevens later op de staatsrekening een beter en juister overzigt van den rentelast en van de daarin gedurende de laatste jaren gebragte vermindering erlangen.»

Het antwoord der Regering is zeer voldoende. Zij zegt: »Door het hierbijgaande gewijzigde wetsontwerp en den daarbij behoorenden toelichtenden staat, wordt voldaan aan den wensch in deze paragraaf uitgedrukt.»

Uit de bereidwilligheid, waarmede de Regering aan het verlangen der Tweede Kamer heeft toegegeven, meenden wij te mogen opmaken, dat ook de Regering het belang heeft ingezien, om duidelijk in 't oog te doen vallen, wat voor renten benoodigd is, en wat aan schulddelging wordt *besteed*.

Met gespannen verwachting onderzochten wij het gewijzigde wetsontwerp, om te zien, op welk eene wijze de Regering het problema had weten op te lossen, om de *renten* der in het depôt voor de muntbiljetten aanwezige 2½ en 3 pcts. werkelijke schuld, *duurzaam aan te wenden tot uitdelging van nationale schuld*, en tevens in de afdeeling voor amortisatie, *alles* bijeen te voegen, wat tot schulddelging zal besteed worden.

Wat vonden wij? Eene afdeeling voor interesten enz., eene tweede voor amortisatie.

In de afdeeling voor interesten enz. is bij de renten der 2½ en 3 pcts. schuld, binnenslijns afzonderlijk uitgetrokken, het bedrag der renten van het fonds voor de muntbiljetten.

In de afdeeling voor amortisatie enz. wordt uitgetrokken aflossing van schuldbekentenissen van het syndicaat, aankoop van schuld, ingevolge art. 9 der wet van 27 Sept. 1851, en aflossing van geldleeningen voor wegen.

Van de *duurzame* amortisatie, door aanwending der renten van het fonds voor de muntbilletten, *geen enkel woord.*

Wat zal het gevolg zijn? Dat, bij aanneming van het wetsontwerp over het fonds voor de muntbiljetten, in 1855 in 't geheel ƒ 1,434,371.50 voor amortisatie zal moeten besteed worden; maar dat een gedeelte van die som, ten bedrage van ƒ 500,009, uit de eerste afdeeling voor interessen zal moeten gevonden worden, en dat alleen het overige, ten bedrage van ƒ 934,362.50, op de begrooting en later in de staatsrekening, onder de tweede afdeeling voor amortisatie zal gevonden worden.

Wij vragen: *voldoet* de Regering *op die wijze* werkelijk aan het verlangen der Kamer? Zal *op die wijze* duidelijk in 't oog vallen, wat voor *renten* benoodigd en wat aan *schulddelging* wordt besteed? Zal de splitsing, die men verlangt, *werkelijk* verkregen worden? Doch mogelijk vergissen wij ons; door het voldoen aan het verlangen der Kamer, heeft de Regering duidelijk erkend, dat aan duurzame aanwending van renten tot *schulddelging*, zonder verwarring in de comptabiliteit, niet kan gedacht worden; wij meenen dus te mogen onderstellen, dat zij het zooveel besproken art. van het wetsontwerp over het fonds voor de muntbiljetten, zal laten vervallen.

In die onderstelling worden wij bevestigd, door de berekening bij de recapitulatie van den gewijzigden toelichtenden staat, waar wij lezen, dat de Regering zich vleit (op 7 Nov.), dat de renten der aangekochte kapitalen, tot waarborg der rentelooze schuld, in depôt gelegd, *niet* zullen behoeven *uitgegeven* te worden, en dat er ten slotte, *ook daardoor*, in plaats van ƒ 736,312.49½ *meer*, eigenlijk ƒ 70,546.50½ in 1855 op dit hoofdstuk *minder* dan in 1853 zal *uitgegeven* worden.

Of heeft soms de Regering, bij de herhaling op 7 Nov. van hetgeen zij reeds op 23 Sept. ll. gezegd had, er niet aan gedacht, dat zij op 25 Oct. een wetsontwerp van *tegenovergestelde rigting* had ingediend? Dit zou toch waarlijk al te naïf zijn.

Men las, dezer dagen, in *de 's Gravenhaagsche Nieuwsbode*, het volgende berigt:

»De uitzending van het stoomschip *Amsterdam* en »het transportschip *Prins Willem Frederik Hendrik* »naar de kust van Guinea, zal, voor het tegenwoordige, »*op hooger last*, niet plaats hebben.»

Wat beteekenen die woorden: »*op hooger last*»?

Is het niet *altijd*, dat de uitzending van schepen plaats heeft op *last*, onder *goedkeuring*, met *voorkennis* des Konings?

Of is hier, door de woorden: »*op hooger last*» aan een exceptionneel geval te denken?

Om meer dan ééne reden wenschen wij omtrent de ware beteekenis dier, voor menigeen zoo in het oog loopende woorden, te worden ingelicht.

Uit een ingezonden stuk, opgenomen in *de Nederlander* no. 1342, bemerken wij, dat Ds. ter Haar tot Hoogleeraar in de godgeleerdheid aan de Utrechtsche Hoogeschool is benoemd, »*om aan de mannen van de »Morgenster genoegen te geven*.»

Niet de wetenschap alzoo, maar eene Protestantsche rigting schijnt bij de benoeming tot aanbeveling te hebben gestrekt.

De benoeming van een conrector aan de Latijnsche school te Harderwijk onder het Ministerie Thorbecke, strekt tot bewijs, dat destijds bekwaamheid en geschiktheid *alleen* tot aanbeveling verstrekten, en tevens, dat op godsdienstige denkwijs niet werd gelet, en dat zekere rigting niet werd uitgesloten.

De wet op het onderwijs.

VIII.

(*Slot.*)

Meer dan aanvankelijk onze bedoeling was, zijn wij in de beoordeeling van het wetsontwerp uitvoerig geworden, en als wij de reeks onzer artikelen overzien, dan ontbreekt er niets aan onze overtuiging, dat wij in de uiting van ons oordeel de meeste onpartijdigheid hebben in acht genomen; want wij willen niet ontveinzen, dat de zamenstelling van een wetsontwerp op het onderwijs steeds aan eigenaardige moeijelijkheden onderhevig is. Des te meer komt het er dus op aan, dat men zelfstandigheid genoeg bezitte, om zich niet door zoovele verschillende en strijdige gevoelens te laten afleiden van de keuze eens stelsels, dat bij het wetsontwerp telkens in het oog springt en ook, zonder eene Memorie van Toelichting, elk, die het beoordeelt, in het oog valt. Men geraakt het spoor bijster, wanneer men zich, wie zal het ontkennen, soms ook wel zijns ondanks, gedwongen ziet tot eene transactie van beginselen over te gaan, omdat de omstandigheden dit raadzaam maakten. Wij zien het reeds bij de Wet op het Armbestuur, die in de uitvoering hier en daar de nadeelige gevolgen van dien daarbij zoozeer gehuldigden transactie-geest openbaart. Wij zullen er meer en meer het bewijs van zien, wanneer het ontwerp van onderwijs ooit tot de met reikhalzend verlangen verbeide wet op het onderwijs *kon* verheven worden, waardoor misschien dan te eeniger tijd het algemeen oordeel zal worden uitgelokt, dat de verandering of terzijde-stelling der Wet van 1806 geene verbetering was.

Alvorens nu de reeks onzer artikelen over dat wetsontwerp te besluiten, gevoelen wij ons verpligt op eene en andere belangrijke bepaling nog de aandacht te vestigen, die wij vooral willen doen gelden als practicale aanmerkingen; ook dán niet te verwerpen, naar ons inzien, wanneer men zooveel mogt willen overlaten aan de algemeene maatregelen van bestuur, tot uitvoering der wet zelve.

Wij hebben reeds gewaagd van het misbruik, dat door het algemeen bestuur kan gemaakt worden van de bevoegdheid tot vermeerdering van het getal scholen, bij art. 5 van het wetsontwerp in verband met art. 6, verleend; maar wij wenschen ook bepaald op dat 6e artikel de aandacht te vestigen; omdat ook hier de oude spreuk geldt, die van zoo rijke toepassing is: »om de poen is 't maar te doen.»

De gemeente voorziet in al de kosten van haar openbaar en lager onderwijs; maar de wet moet geen vrijheid geven, om een schoolgeld te heffen en daarbij bepalen, dat bedeelden en onvermogenden kosteloos lager onderwijs genieten. De bedeelden zijn, volgens het beginsel der wet tot regeling van het armbestuur, zij die door de Kerk ondersteund worden. Tot de armenzorg behoort het onderwijs van de kinderen der armen en onder bedeeling begrijpt men ook kosteloos onderwijs. Al wat *lager* onderwijs betreft, moet overal van overheidswege gegeven worden, en de indeeling der vakken, die daartoe volgens de wet zullen behooren, toont reeds aan en moet ook duidelijk blijven aantoonen, dat meervermogenden de zoodanigen zijn, waarvoor de staat eigenlijk niet behoefde te zorgen, slechts bij *middelbaar* onderwijs belang hebben, dat niet overal van overheidswege behoeft te worden gegeven. Alleen waar *middelbaar* onderwijs van overheidsheidswege wordt gegeven, kan de heffing van een schoolgeld te pas komen. Zoo blijft er plaats over voor het bijzonder onderwijs, dat welligt dáár zal worden ingezwolgen door het openbaar onderwijs, waar men het onderwijs zou trachten te monopoliseren.

Op die wijze toont men met de ondervinding te hebben geraadpleegd. Waar diaconie-scholen bestaan, zal, welligt, de aanvulling van het openbaar lager onderwijs niet moeijelijk vallen. De beslissing, wie tot de bedeelden en minvermogenden behoort, zal moeten overgelaten worden aan de kerkelijke armbesturen, zoo de openbare lagere school niet voor *allen* wordt opengesteld. Zoo als het artikel nu is geredigeerd, kan de grootste onbillijkheid worden begaan en hun, die het schoolgeld moeten voldoen, ook de last worden opgelegd, om voor de bedeelden te betalen, daar de kosten van het onderwijs zullen worden omgeslagen over de niet bedeelden. Men zal bestendigen, wat nu reeds hier en daar ten platten lande plaats vindt en een schoolfonds vormen, toereikend om al de kosten van het onderwijs te bestrijden, ook die der bedeelden en van hen, die, ofschoon niet bedeeld, onvermogend zijn om schoolgeld te betalen.

De Memorie van Toelichting heeft juist aanleiding tot onze bezwaren gegeven, omdat ook, verwonderlijk, ten aanzien van het beginsel, dat voor art. 6 ten grondslag ligt, wordt geredeneerd. Men leest toch daarin: »In de scholen, waar kosteloos onderwijs »wordt gegeven, heeft veel meer schoolverzuim plaats, »dan in die, waar eenig, al is het nog zoo gering, »schoolgeld wordt betaald. In het eerste geval vindt »men ouders, die het zonder opoffering verkregen goed, »niet genoeg op prijs stellen; zoodra zij evenwel betalen, willen zij dat hunne opoffering niet vruchteloos »zij, en zenden zij hunne kinderen ter school.» Maar iets later: »Overigens mag nog de vraag geopperd »worden: of het wegblijven der kinderen van de school

„wel uitsluitend aan onwil of onverschilligheid der ouders „moet worden toegeschreven, en of de schuld van het „schoolverzuim niet hoofdzakelijk daarin ligt, dat in de „meeste gemeenten *kosteloos lager onderwijs* alleen aan „*bedeelden* en als *bedeeling* wordt toegekend, en dat „er geene schoolruimte voorhanden is, om de onver„mogenden op te nemen. Moet die vraag, zooals ver„moedelijk door velen zal geschieden, bevestigend be„antwoord worden, dan zou het bezwaar grootendeels „vervallen, ten gevolge van het behoorlijk toepassen „der bepalingen van dit ontwerp, omtrent het *voldoend* „*onderwijs*, en de schoolpligtigheid te eer gemist kunnen „worden.„

Wij kunnen de reeks onzer beschouwingen niet besluiten, zonder een gewigtig bezwaar tegen het wetsontwerp in het midden te brengen, dat juist voor de zelfstandigheid onzer staatkundige beginselen pleit, omdat wij het nog bij geene der van ons verschillende staatkundige partijen hebben opgemerkt. Er wordt veel getwist over het gemis van eenige aanduiding, in welk verband de openbare *lagere* school met de godsdienst wordt gebragt. Men vraagt: wat moet, wat zal het zijn? eene godsdienstlooze of eene godsdienstige school, eene christelijke of eene heidensche? Men spreekt van een christelijk beginsel en men ijvert vóór en tegen eene gemengde of eene gezindheidsschool. Men stelt prijs op, en men strijdt met meerdere of mindere hevigheid voor een van beiden. Men hecht aan de voorwaarde van eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, in zoover dat aan ieders godsdienstige behoeften moet worden voldaan. Men eischt van den Staat handhaving van ieders godsdienstige vrijheden en regten. Men stelt den staat aan tot betaalmeester van hetgeen niet algemeene, maar bijzondere belangen vereischen. En in het wezen der zaak, wordt het grondwettig voorschrift van een staatstoezigt op het onderwijs uitgelegd, alsof de Regering in de vervulling der verpligtingen, die de Grondwet haar oplegt, onderworpen moet zijn aan het toezigt der verschillende kerkgenootschappen.

Tegen deze grove miskenning van het beginsel, dat ten grondslag ligt aan de grondwettige bepalingen op het stuk van het onderwijs, gelijk op dat van het armbestuur, eene miskenning zoowel der pligten van de kerk als van den staat, vinden wij in dit wetsontwerp geen afdoend stelsel, treffen wij niet aan, wat zoo eigenaardig als juist genoemd wordt, „eene drijvende kracht.„ Wij herhalen ook hier wat bij de behandeling der wet op het armbestuur door ons is gezegd, en nu op de wettelijke regeling van het openbaar *lager* onderwijs toepasselijk wordt gemaakt: „De grondwetgever heeft in elk geval, waarin de kerk op den staat leunt, eene aanleiding gevonden, om de zelfstandigheid der kerk te herstellen en aan den gewonen wetgever over te laten, om door het stellen van perken de Kerk los te maken van den staat, en aan de Regering de waakzame zorg over te laten, dat de Kerk aan hare pligten getrouw blij-ve of worde.„ Ons gevoelen in der tijd opengelegd, is onverwrikt gebleven en op dezelfde gronden, vooral in No. 277 medegedeeld, rust ons afkeurend oordeel over het wetsontwerp op het onderwijs.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Reeds zijn onze lezers bekend met de belangrijke berigten uit de Krim, welke de telegraaf heeft aangebragt. (Zie de telegrafische depêches van ons vorig nommer.)

Bij eene vergelijking der beide depêches, die uit Parijs met die uit St. Petersburg, merkt men op, dat zij in de hoofdzaak daarin overeenkomen, dat er thans een hevigen strijd plaats heeft, dat het een oogenblik van crisis is. Maar omtrent de bijzonderheden zijn beide lezingen zeer verschillend. In de Fransche depêche wordt, in plaats van twee uitvallen, slechts van een enkelen melding gemaakt en van een aanval door het Russische leger, dat vermeerderd was met de van de Donau gekomene versterkingen. Zij spreekt ook van de tegenwoordigheid van de Groot-Hertogen Michael en Nicolaas, schat het aantal dooden en gekwetsten in beide gevechten aan de zijde der Russen op 10,000 man, en zegt niets van den vruchteloozen uitval, waarvan Prins Menchikoff melding maakt.

Wij zijn het volkomen eens met de *Indépendance Belge*, dat op het oogenblik, dat het gebulder van het kanon zich zoo hevig doet hooren, en men elk oogenblik een beslissenden uitslag kan vernemen, het ongeraden ja onvoorzigtig is, zich in allerlei gissingen te verdiepen of uitleg te geven van deze groote gebeurtenissen. Onvoorzigtig is het derhalve ook, om, gelijk de *Amsterdamsche Courant* doet, zich à tort et à travers partij te stellen voor de berigten van Prins Menchikoff en te willen doen uitkomen dat van die zijde alléén de waarheid, geheel de waarheid en niets dan waarheid te verwachten is. Wij meenen integendeel, dat het zaak is, om, zoo lang het een tijdstip van crisis is, eeniglijk het nieuws en de geruchten, die in omloop zijn te vermelden, met aanwijzing tevens der bronnen. *Wij* althans bepalen ons voor het tegenwoordige daarbij. Wat de gebeurtenissen van vroegere dagteekening betreft, verdient vermelding, dat de *Moniteur* eergisteren avond een nieuw verslag van generaal Canrobert over de gebeurtenissen van den 25 en 26 October, heeft medegedeeld. Dat verslag rectifieert eenige onnaauwkeurigheden. Zoo, blijkt daaruit, onder anderen, dat de twee Turksche redoutes, den 25 door de Russen vermeesterd, den 26, gelijk men ons had medegedeeld, nog niet door de Turken hernomen waren. Op den 26 zou er, altijd volgens dat officieel stuk, slechts een uitval van 8,000 man der bezetting van Sebastopol tegen de belegeringslinie der Engelschen hebben plaats gehad, een uitval, die op schitterende wijs werd teruggeslagen; maar generaal Canrobert vermeldt niet, dat hiermede gepaard ging een nieuwe aanval van generaal Liprandi.

Een brief, op 27 Oct. geschreven binnen de muren van Sebastopol, kan, welligt, het verschil in deze beide lezingen verklaren. In dien brief wordt medegedeeld, dat terwijl de bezetting bezig was den uitval te doen, het Russische leger eene demonstratie deed aan den kant van Balaklava, welke echter tot geen ontmoeten aanleiding gaf, daar de geallieerden vast besloten hadden om, zoo lang de stad niet in hunne magt was, hunne voortreffelijke verdedigende stelling niet te verlaten. Dit komt volkomen overeen met hetgeen in het verslag van generaal Canrobert gezegd wordt over de voornemens der generaals en wel dat de bedoeling der Russen zou zijn om het leger van de geallieerden tot zich te doen naderen; maar dat deze de fout niet zullen begaan om hunne uitnemende positie te verlaten.

Men ziet dus, dat er op den 26sten nog geen ander treffen had plaats gehad dan dat hetwelk uitgelokt was door den uitval der bezetting van Sebastopol, en dat de strijd zich ook niet hernieuwd heeft aan den kant van Balaklava.

Ten aanzien eener toenadering tusschen Pruissen en Oostenrijk bevestigt zich de gunstige verwachting, welke wij daarvan hadden. Het schijnt, dat de wind in den vredehoek waait. De heer von der Pfordten heeft den 10den Weenen verlaten, om naar Munchen te vertrekken. Men verzekert, dat hij de bode des vredes zal zijn; daar hij gewenschte verzekeringen omtrent de vereeniging van Duitschland bij zijn hof zal overbrengen. Omtrent de voorwaarden, waaronder die vereeniging zou plaats grijpen, zijn de lezingen zeer verschillend, maar tevens ook zeer onzeker. Het nieuws uit Athene is bedroevend. Die stad is door twee rampen getroffen: de cholera, waarvan zij zoo lang gespaard is gebleven, ofschoon zij in de Piraeus hevig woedt, en het verbranden van het locaal bestemd voor de bijeenkomst der afgevaardigden en van den senaat.

Het uitbarsten der cholera te Athene heeft daar een panischen schrik veroorzaakt, die alle beschrijving te boven gaat. Meer dan een derde gedeelte der bevolking is onmiddellijk gevlugt. Een gedeelte kampeert op het open land. Vermakelijkheden, handel, vereenigingen, alles is in zijn loop gestremd. Kortom de stad is als het ware eene woestenij geworden. Het maximum der gevallen was 60 per dag, en dat wel op eene bevolking, die door emigratie is gedaald tot een getal van twintig duizend zielen. Toen de laatste berigten uit Athene kwamen werd het kouder en had de ziekte veel van hare hevigheid verloren. Wat echter den brand betreft het voornaamste gevolg daarvan zal zijn eene vertraging in de opening der zittingen, welke den 6 dezer had moeten plaats hebben

Na de Oostersche aangelegenheden zijn de gebeurtenissen in Spanje het meest belangwekkende. Het bevestigt zich dat na de opening der cortes de meest gewenschte rust is blijven heerschen. Toen de Koningin haar paleis verliet en zij hare intreê in de zaal der Cortes deed, vertoonde zich eene sombere stilte, eene ijskoude. Maar na het uitspreken der openingsrede brak het ijs. Toen vertoonde zich allerwege een buitengewone geestdrift, hoerah's en kreten ter eere van Koningin Isabella II weergalmden van alle zijden. Uit de zaal deelde de geestdrift zich naar buiten mede, zoodat de Koningin bij hare terugkomst het voorwerp was van algemeene en voortdurende vereering van de zijde der bevolking. Algemeen houdt men het er voor, dat dien dag de kroon van Isabella II op hechtere grondslagen is gevestigd dan vroeger het geval was.

De kamer van afgevaardigden te Luxemburg heeft met 37 tegen 5 stemmen aangenomen eene wet, waarbij die op de gemeenteraden van 1848 gewijzigd wordt. Het getal gemeenteraden, welke in 1848 verdubbeld werd is verminderd volgens de verhouding thans in Belgie aangenomen.

De berigten uit Bombay van 14 Oct. bevestigen wat vroeger reeds is gemeld. De expeditie tegen Pechaver was teruggekeerd; de onlusten waren gedempt. Dost Mahomed tracht zich van de vriendschap der Engelschen te verzekeren.

Volgens berigten uit Canton van 26 Sept, zijn de afgezanten van Frankrijk, Engeland en de Vereenigde Staten naar het Noorden vertrokken om met den Keizer een onderhoud te hebben te Pekin. De oproerlingen, welke zich in de omstreken van die hoofdstad bevonden, waren geslagen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DINGSDAG 14 NOVEMBER.

De Voorzitter deelt mede, dat door de afdeelingen benoemd zijn tot rapporteurs over de volgende ontwerpen van wet, als: 1o. tot regeling der verantwoordelijkheid van de Hoofden der Ministeriële Departementen, de heeren: Dullert, Strens, Meeussen, Schimmelpenninck en Storm; 2o. houdende voorloopige bepalingen betreffende de regterlijke indeeling van den Haarlemmermeer-polder, de heeren: van Akerlaken, Heemskerk, Gevers van Endegeest, Delprat en Zylker; 3o. houdende nadere bepalingen omtrent de kosten der huizen van bewaring, de heeren, van Akerlaken, Strens, Meeussen, Luyben, en Storm, 4o. houdende bepalingen op het stuk der loodsdienst voor zeeschepen, de heeren: Baud, Hoynck, van Bosse, van Zuylen en van Franck; 5o. tot onteigening van perceelen voor de uitbreiding van het station van den Rijnspoorweg te Arnhem, de heeren: Dullert, van Rappard, van Goltstein, van Nispen en Mackay; 6o. tot regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot over 1852, de heeren: Bosscha, Sloet, Rochussen, van Zuylen en Stolte; 7o. tot afschaffing van de regten op den uitvoer van gemunt en ongemunt goud en zilver in Nederl. Indie, de heeren Bosscha, Sloet, Rochussen, Westerhoff en Stolte. en 8o over het in overweging nemen van het voorstel van den heer van Hoëvell en vier andere leden, tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen, de heeren: Baud, Heemskerk, Gevers van Endegeest, van Nispen en Hugenholtz. — Aangenomen voor kennisgeving.

Aan de orde van den dag is de beraadslaging over het ontwerp van wet, houdende de Begrooting der uitgaven voor de Landsdrukkerij over 1855. — Niemand het woord daarover vragende, wordt dit ontwerp in hoofdelijke omvrage gebragt en met algemeene stemmen aangenomen.

Daarna zijn mede zonder eenige discussien met algemeene stemmen aangenomen verschillende wets-ontwerpen tot het verleenen der hoedanigheid van Nederlander.

De commissien van rapporteurs zijn gereed met hare algemeene verslagen, over de ontwerpen van wet, houdende hoofdstukken III, IV, V, VII, VIII en XII der staatsbegrooting voor 1855, alsmede omtrent de wet op de middelen. De voorzitter herinnert, dat thans de verslagen over al de hoofdstukken zijn uitgebragt, behalve over hoofdstukken X en XI. Hij stelt mitsdien voor, het drukken en ronddeelen, en de beraadslagingen over de begrootingswetten aan de orde te stellen op aanst. Maandag, des morgens ten 11 ure. — Dienovereenkomstig wordt besloten.

De commissien van rapporteurs zijn nog gereed met hare algemeene verslagen: 1o. over het in overweging nemen van het voorstel des heeren Wintgens, nopens het instellen van gezondheidsraden; 2o. over het in overweging nemen van het voorstel des heeren van Hoëvell en vier andere heeren, tot afschaffing van den accijns op den turf. Drukken en ronddeelen, terwijl de beraadslagingen over het in overweging nemen van het eerste voorstel worden bepaald op aanstaanden Vrijdag, des morgens ten 11 ure, en die over het tweede voorstel, na afloop daarvan.

Ingevolge de bevoegdheid aan den Voorzitter verleend, verklaart deze thans de Vergadering over te doen gaan in comité-generaal.

Hoofdinhoud van de Regeringsantwoorden op de Verslagen der Tweede Kamer, betrekkelijk de Staatsbegrooting van 1855

XIde HOOFDSTUK. (*Koloniën.*)

Ad § 2. Het ontwerp van wet tot regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot voor [illegible] is aan de Kamer op nieuw ingediend, met eene Memorie van Toelichting, tevens strekkende tot beantwoording van het in de afgeloopen zitting uitgebragt Voorloopig Verslag. Daarbij zijn ook behandeld de twee in deze paragraaf aangevoerde punten: het eerste, betreffende de wet regelende de wijze van beheer der koloniale geldmiddelen; het tweede, de afgifte van wissels, waarmede waarschijnlijk zal zijn bedoeld de aanneming van wissels van particulieren of [illegible] zaakgelastigden in Indie ten behoeve van het Indisch bestuur, en niet, zooals in het Voorloopig Verslag is gemeld, de afgifte van wissels, ten behoeve van particulieren, op het Indisch bestuur, zijnde van zoodanige operatie geen sprake geweest

Ad § 3. De Staatscommissie, ingesteld bij Kon. besluit van 29 November 1853, nº. 66, betrekkelijk de emancipatie der slaven, heeft door de inlassching van art. [illegible] van het regerings-reglement voor Nederlandsch Indie, [illegible] welk de opheffing der slavernij binnen een niet zeer [illegible] verwijderd tijdstip uitdrukkelijk beveelt, zich van de [illegible] opgedragene taak voor zooveel Oost-Indie betreft ontslagen geacht; ten aanzien van West-Indie en den toestand der slaven aldaar worden nog inlichtingen en opgaven [illegible] te gemoet gezien, waarvan de afdoening harer taak [illegible] kelijk blijft. Met opzigt tot de aangelegenheid der [illegible] in Nederlandsch Indie is aan den Gouverneur-Generaal opgedragen, om zoo spoedig mogelijk over te gaan tot het [illegible] nemen der maatregelen, die hem, tot voorbereiding der slaleidelijk trapsgewijze uitvoering van de afschaffing der slavernij zullen noodig toeschijnen, voor zoover zij binnen den kring zijner bevoegdheid gelegen zijn; terwijl omtrent de punten, waarvan de regeling eigenaardig den Koning toekomt, zijne voorstellen zijn gevraagd. Van zelf zullen hierbij de regten en verpligtingen der meesters ten aanzien van hunne slaven op nieuw worden in overweging genomen, hoezeer dit onderwerp reeds met zorg en in het belang der laatsten bij de thans bestaande verordeningen schijnt te zijn geregeld.

Ad § 6. Gedurende het loopende jaar 1854 zijn verkocht de volgende Oost-Indische gouvernements-producten, welke na aftrek der onkosten, calculatief zullen hebben opgebragt als volgt: 817,308 pikols koffij *f* 22,300,000.00; 923,589 pik. suiker *f* 9,750,000.00; 7,771 pik. indigo *f* 2,970,000.00; [illegible] pik. thee 453 pik. cochenille *f* 100,000.00; 11,719 pik. specerijen *f* 800,000.00; 68,991 pik. tin *f* 4,800,000.00; specerijen van enz. *f* 871,325.00; nog te verwachten eene veiling van p. m. 68,000 pik. suiker, geraamd, in verhouding der reeds bedongen prijzen, op *f* 708,675.00; totaal *f* 42,800,000.00.

...t cijfer is f 6,100,000 hooger dan de raming, die bij wet op de middelen voor 1854 is overgelegd. Trekt men ...van af hetgeen tengevolge van meerdere behoeften voor ...deren en andere koloniale uitgaven benoodigd zal zijn ...de daarvoor aanvankelijk aangewezen som van ...21,700,000, dan zullen de koloniale bijdragen aan 's Rijks ...atkist over het loopend jaar approximatief bedragen ...18,700,000.

Ad § 7. Er is nog geene opgaaf alhier ontvangen van ...werkelijke opbrengst der landrente over 1853. De ra...ing voor dat dienstjaar bedraagt f 9,766,580, die voor ...854 f 9,431,932. In 1853 zijn verkocht 18,569 koijangs ...

Ad § 9. De voortdurende ontwikkeling der cultures op ...a maakte in 1852 eene magtiging op den Gouverneur-...neraal noodzakelijk, om het getal controleurs bij de cul...res met twintig te vermeerderen. Ook ter Westkust van ...matra en in de residentie Palembang heeft dezelfde oor...eenen maatregel van soortgelijken aard tijdelijk nood...lijk gemaakt.

Ad § 10. De toestand van de nederzetting in de Sara...cca moet, voor zoover dit bij de Reg. bekend is, bijzonder ...nstig worden genoemd. De Gouverneur van Suriname, ...het etablissement aan de Marowijne in het laatst van ...853 bezocht, deelt dienaangaande mede, dat de kolonisten ...h in den besten welstand bevonden en zeer tevreden waren, ...tegenstaande zij elf uren daags arbeidden; en dat al ...en hij daar verder gezien en onderzocht heeft, bij hem ...overtuiging vestigt, dat die nederzetting, ook door ...ligging en de daar heerschende luchtsgesteldheid, alle ...borgen aanbiedt voor het welgelukken van de daar ...wordende proeve van kolonisatie met Europeanen. ...dernemers hebben dan ook reeds aan de met slechts ...ersonen aangevangen proef eenige uitbreiding gegeven ...de uitzending van nog ongeveer twintig anderen, en ...ndien het aanbod gedaan om het vaarwater aan de ...ding der rivier de Marowijne voor hunne rekening te ...betonnen en daardoor de bezwaren te verminderen, ...aan de vaart op dien stroom verbonden zijn. Men mag ver...hten dat dit eenen gunstigen invloed zal uitoefenen op ...handelsverkeer, dat, voor zoover bekend is, zich thans ...alt tot eenige weinige vaartuigen, die nu en dan van ...etablissement Albina genaamd, zoomede van eene hoo...op gelegen andere vestiging eene rijke lading hout ...men afhalen.

XIIde HOOFDSTUK (*Onvoorziene uitgaven*). In antwoord ...den vraag, door eenige leden gedaan, of de Regering er ...waar in zou zien, ook eenen staat over te leggen van ...gebruik der globale som bij het XIIde hoofdstuk voor ...3 toegestaan, zoo acht de Regering het wenschelijk in ...n den tot nu toe gevolgden weg te blijven bewandelen, ...eze opgave niet te doen vóór dat de deswege gedane ...rekening door de Algemeene Rekenkamer is goedgekeurd.

's Gravenhage, 14 November.

Z. M. heeft aan den Oost-Indischen ambtenaar P. van Rees, ...telijk resident van Batavia, thans met verlof in Nederland, ...gunning verleend tot het aannemen en dragen der versierse...van kommandeur der orde van Christus, hem door Z. M. ...Koning-regent van Portugal geschonken.

De heer Thomas Breuker is erkend als deputy of acting con...der Vereenigde Staten van Amerika te Amsterdam, gedu...de afwezendheid van den consul R. G. Barnwell.

Men schrijft ons uit het Hertogdom Limburg: De na...vergadering der Provinciale Staten heeft slechts twee ...bare zittingen noodzakelijk gemaakt. Onder de voor...ste werkzaamheden behoorde het onderzoek van een ...ement op de Mergelgroeven, hetwelk aan Gedeputeerde ...teruggezonden is met last om voor de volgende ...dering een nieuw reglement te ontwerpen. Naar aan...ng van een ingekomen adres van het gemeentebestuur ...Heerlen, strekkende dat de staten hunne ondersteuning ...en verleenen aan een verzoek van onderscheidene ge...nten van het kanton, waarbij op de voltooijing van ...van den Aken-Maastrichtschen spoorweg naar ...ciale staten ... is aan Gedeputeerde Staten de taak opgedragen, ...na ingewonnen inlichtingen omtrent den tegenwoor...stand der zaak, deswege bij de Hooge Regering de ...ige pogingen in het werk te stellen. Het verdient op...ing, dat de Commissaris des Konings, bij de opening ...vergadering, de aandacht der staten vestigde ...vestigen op het gering getal der aan de orde van ...dag gestelde onderwerpen, daaruit de gevolgtrekking ...ende, dat de geheele najaarsvergadering onnoodig is en ...mitsdien wenschelijk schijnt dat dezelve facultatief ...akt worde. Het gerucht wil, dat zulks van hoogerhand ...ingeblazen om bij de staten het verlangen tot verander...ing der provinciale wet op te wekken en aldus, bij ...datis aandrang, tot wijziging dier organieke wet te ...n. De staten hebben het althans in dien zin begrepen ...daar men hier algemeen aan onze grondwettige in...ingen gehecht is en bovenal de voortreffelijkheid en ...werking der provinciale wet erkent, zoo heeft de ...ingsrede van den voorzitter, wat dit punt betreft, ...den minsten weerklank gevonden. Onderscheidene leden ...overigens van gevoelen, dat twee vergaderingen in het ...te veel is, wanneer de werkzaamheden behoorlijk ...d en de te behandelen onderwerpen grondig en be...onderzocht worden.

De Kamer van Koophandel en Fabrijken te 's Hertogenbosch heeft hare stem gevoegd bij zoo vele andere stemmen, om verligting van lasten te bekomen, door het volgend adres aan de Tweede Kamer in te zenden.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De Kamer van Koophandel en Fabrijken te 's Hertogenbosch neemt de eerbiedige vrijheid zich te wenden tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal, met de bede dat het Haar behagen moge, de Regering tot het afschaffen van den accijns op de Rogge, zoo mogelijk, over te halen.

Uit de verschillende overzigten, welke over den toestand van 's lands financien gegeven zijn en uit hetgeen daarvan in de toekomst mag verwacht worden, blijkt dat die toestand, den Hemel zij dank, zoo gunstig is, dat aan de verligting der drukkende lasten van de Natie kan gedacht worden, en op welke lasten valt dan het eerst het oog? Voorzeker, Mijne Heeren, op die, welke het meest op den minvermogende nederkomen, omdat, vooral in ons Vaderland, de minvermogende de grootste torscht en bijgevolg de billijkste aanspraak op verligting heeft.

De Regering schijnt dit ook begrepen te hebben en heeft thans voorgesteld, behalve de afschaffing der tonnegelden, welke de adresserende Kamer volkomen beaamt, ook die der 23 opcenten op de belasting van het gemaal en het collectief zegel. Het is echter voldingend bewezen, dat die maatregel niet alleen alle doel mist, maar zelfs schadelijk is. Want, door die afschaffing wordt wel aan 's Rijks schatkist eene zekere som ontnomen, welke de Regering, althans gedeeltelijk, door eene verhooging der opcenten op een ander middel tracht te herwinnen, maar niemand wordt daarmede gebaat, en de minvermogende en de nijvere landbouwer wel het allerminst, daar door die afschaffing de prijzen van het brood niet de minste vermindering zullen ondergaan en al de lastige, kostbare en tijdroovende formaliteiten, welke de heffing der belasting op het gemaal vergezellen, blijven bestaan met al haren nasleep van bekeuringen en geldopofferingen en met al hare belemmeringen van handel, nijverheid en landbouw.

Eene algeheele afschaffing van de belasting op de Rogge ware dus het middel om met vrucht en ernst iets tot leniging van het, in deze ongelukkige tijden, zoo harde lot der minvermogenden tot stand te brengen; ware het uitzigt op eene geheele afschaffing op het *gemaal* aannemelijk, de adressante zou niet aarzelen, die van Vertegenwoordiging en Regering af te bidden, doch zij vreest, dat de omstandigheden niet van dien aard zijn, dat eene zoo aanzienlijke vermindering in de openbare inkomsten te verwezenlijken is, daarom bepaalt zij zich dan ook bij de Rogge, overtuigd, dat bij een spaarzaam beheer en bij het stuiten van de zucht tot opdrijving der uitgaven, de afschaffing van de belasting op de Rogge kan worden ingevoerd, zonder 's Rijks financien aan het minste gevaar bloot te stellen.

Mogten evenwel tegen de afschaffing van belasting op de Rogge zich zulke overwigtige bezwaren verzetten, dat de invoering daarvan voor alsnog tot de vrome wenschen moet blijven behooren, dan vermeent de adresante met niet minderen aandrang een ander middel te mogen aanwijzen, waarop eene afschaffing van belasting allerwenschelijkst en zoo zeer in het belang van den minvermogende is, namelijk de belasting op den *turf*. Tegen deze afschaffing zal voorzeker uit den toestand van 's Lands financien geen afdoend argument geput kunnen worden; terwijl een aantal beweegredenen daar vóór pleiten.

Ten einde de aandacht der Tweede Kamer niet te veel en nutteloos te vermoeijen, zal de adressante zich veroorloven haar eerbiedig te verwijzen naar het adres der Kamer van koophandel en fabrijken van Enschedé onder dagteekening van den 17den October jl. ingediend en waarin die beweegredenen in het breede worden uiteengezet. De adressante amplecteert volkomen hetgeen daar in het midden is gebragt en zou zich onvoorwaardelijk met de zienswijze der genoemde Kamer vereenigd hebben, ware het niet, dat overwegende redenen op het gemaal haar noopten de voorkeur aan de afschaffing der belasting van de Rogge te geven.

De Kamer van Koophandel en Fabrijken te 's Hertogenbosch neemt derhalve de eerbiedige vrijheid, de Tweede Kamer der Staten-Generaal te verzoeken, bij de behandeling der wet op de middelen of der wet op de aflossing van schuld, bij de Regering aan te dringen op de algeheele afschaffing der belasting op de „rogge," of zoo daartegen ... bezwaren ... zijn, ... van dien wensch niet kan gedacht worden, alsnog op de afschaffing der belasting op den turf aan te dringen.

't Welk doende, etc.

Door eene fabricante in Eau de cologne, wonende in het Hertogdom Limburg, is het volgende request ingediend:

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Geeft met verschuldigden eerbied te kennen:

Dat bij de wet van 22 April 1852, uit aanmerking dat sommige stokerijen van chemische voorwerpen, de stokerijen van reukwaters en de vervaardigers (of fabrijken) van alcoholische vernissen den vrijdom van accijns op het binnenlandsch gedistilleerd, bij art. 2 der wet van 22 December 1835 toegekend, niet meer behoeven, is goedgevonden en verstaan gemeld art. 2 in te trekken;

Dat aan de fabricanten van reukwaters het uitzigt geopend en door Z. Exc. den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken de toezegging was gedaan, dat ter gemoetkoming in het bezwaar, dat zij door de intrekking van den vrijdom ondergingen, eenige beschermende bepalingen voor hunne fabrijken zouden worden ingevoerd, ten einde daardoor de mededinging met het buitenland te kunnen volhouden;

Dat echter, in stede van dien, thans aan uwe Kamer wordt voorgesteld de opcenten op het binnen- en buitenlandsch gedistilleerd met 12 te vermeerderen en aldus tot 60 op te voeren, om zoodoende een aequivalent te verkrijgen van het tonnegeld of de 23 opcenten van het gemaal, welke men gelijktijdig wil afschaffen;

Dat intusschen deze vermeerderde belasting een gevoeligen slag aan de stokerijen van reukwaters zal toebrengen, alle mededinging met den vreemde onmogelijk moet maken en het bestaan dier fabrijken met gewissen ondergang zal bedreigen;

Dat de adressante, zonder protectie voor haar fabricaat te verlangen, welke niet in den geest uwer Kamer schijnt te liggen, van de billijkheid en regtvaardigheid der wetgevende magt verwacht, dat zij dezen tak van nijverheid niet in hare vrije beweging belemmeren en door buitensporige belastingen zal willen drukken;

Dat daarenboven eene vermeerdering van het getal opcenten op den accijns van het gedistilleerd in het wezen der zaak gelijk staat met eene verhooging in het regt van patent en in plaats van het doel te bereiken dat men zich daarmede voorstelt, om namelijk van den eenen kant het misbruik van sterken drank te stuiten en van den anderen kant eene hoogere opbrengst te verkrijgen, welk een en ander niet wel overeen te brengen is, daarentegen niet anders dan den sluikhandel zal bevorderen;

Dat zij derhalve vertrouwt, dat deze vermeerdering even min ingang bij u zal vinden als de vermindering der opcenten op het gemaal, waardoor inderdaad niet de minste verligting aan de Natie toegebragt en alleen aan bakkers en molenaars eenigzins beduidend voordeel zal worden verschaft en dat uwe Kamer meer doeltreffende maatregelen tot ontlasting, door geheele afschaffing van de meest drukkende belastingen, zal weten te vinden;

Redenen waarom zij eerbiediglijk verzoekt, dat het u Mijne Heeren, behagen moge het voorstel van wet tot vermeerdering van opcenten op het gedistilleerd en tot vermindering van die, welke thans op het gemaal zijn gesteld, niet met Uw goedkeurend votum te bekrachtigen.

Het welk doende enz.

Onderstaand adres circuleert tegenwoordig bij de ingezetenen van de gemeente het Bildt;

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal!

Geven met verschuldigden eerbeid te kennen, de ondergeteekenden, allen ingezetenen van de gemeente 't Bildt, in Friesland, dat zij met veel genoegen kennis hebben genomen van het door eenige leden Uwer Kamer gedane voorstel, tot algeheele afschaffing van den accijns op de brandstoffen, als, met er daad, zullende leiden tot eene weldadige vermindering van den prijs van eene der eerste levensbehoeften, die te meer de mindere standen gevoelig zal baten, naarmate daardoor tevens massa's turf van geringe qualiteit, ter verwarming van de hutten der armen zullen kunnen worden aangewend, die thans, om der belasting wille, nu en dan jammerlijk worden vernietigd

Neemt dat voorstel aan, Mijne Heeren!

Adressanten ontveinzen niet, dat zij de voorkeur zouden hebben gegeven, als er sprake van voorkeur kan zijn en er slechts eene belasting op de consumtie kan worden afgeschaft, aan de volkomene opheffing van die op het Rundvleesch, uithoofde naar hunne overtuiging, daardoor de prijzen van alle vleeschsoorten betrekkelijk moesten dalen — de evenredigheid van de prijzen zal immers wel altijd bestaan blijven naar soort en hoedanigheid? — maar... zij geven aan dit voorstel, als wezenlijk helpend, verre de voorkeur boven dat der Regering, tot opheffing van eenige opcenten, dat slechts verlies voor de schatkist geene verligting aan de armoede geven kan.

Het Bildt, Nov. 1854 't Welk doende enz.

Wij lezen het volgende in de *Prov. Utrechtsche Courant*:

Sedert eenige dagen houdt men zich in de provincie Zuid-Holland bezig met de organisatie van een algemeen petitionnement om afschaffing der accijnsen. De toon van het stuk, dat weldra aan de goede gemeente ter onderteekening moet worden aangeboden, is zeer heftig, en toont duidelijk tot welk uiterste de partijen soms vervallen kunnen. Tegelijkertijd beoogt men eene demonstratie ten voordeele der heeren van Hoëvell, Thorbecke en van Bosse; ja men spreekt van eene medaille ter eere van die staatslieden, die te Brussel zou geslagen worden!! — Tot ons genoegen kunnen wij hierbij voegen, dat die heeren niet het minste aandeel hebben in al 't geen wij hierboven hebben medegedeeld.

* Naar men verneemt, heeft H. M. de Koningin Stuttgard reeds verlaten, de terugreis nemende naar Nederland. H. M. wordt alzoo dezer dagen in de residentie verwacht.

* Morgen middag zal er bij Z. Excell. den minister van binnenlandsche zaken een groot diner plaats hebben, waardoor Z. Excell. aan de gedane uitnoodiging, om deel te nemen aan het diner, dat door de Provinciale Staten wordt gegeven, niet zal kunnen voldoen.

De Provinciale Staten van Zuidholland hebben in hunne vergadering van heden de beraadslagingen over het Ontwerp-reglement voor het hoogheemraadschap van Rijnland voortgezet. Zij zijn tot art. 153 genaderd en zullen morgen daarmede voortgaan.

De Hooge Raad der Nederlanden (kamer van strafzaken) heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van J. de Vries, die zich in cassatie had voorzien tegen een arrest van het Hof van Noordholland, waarbij hij tot gevangenisstraf is

veroordeeld, wegens het schrijven enz., der brochure, getiteld: «Een standbeeld in den zak, door Asmodée.» De Raad heeft al de voorgestelde middelen van cassatie als ongegrond beschouwd en het beroep van den req. verworpen. Bij dit arrest is uitgemaakt, dat de verjaring van den eersten druk eener brochure, niets afdoet tot de vervolgbaarheid van een derden druk, daar iedere nieuwe druk een nieuw feit daarstelt.

---

*Men leest in den Franschen *Moniteur* van 11 Nov.: «Bij beslissing van den Keizerlijken prijsraad van 28 Oct. ll. is het Russische koopvaardijschip *Orione*, onder Toskaansche vlag genomen, door het Rijks stoomadvijsjagt *l'Averne*, goede prijs verklaard; doch, met toepassing van de Keizerlijke verklaring van 29 Maart, betrekkelijk den handel der onzijdigen, is de lading aan het Nederlandsche huis, dat haar had opgevorderd teruggeven, tegen betaling van vracht en kosten.»

Van goederhand vernemen wij, dat de Hooge Raad, die zoo als wij onzen lezers mededeelden, jl. Zaturdag eene bijeenkomst zou houden in zake, het verzoek om gratie door Johann Heinrich Kemper ingediend, in die vergadering tot het uitbrengen van een *afwijzend* advies aan den Koning besloten heeft. (*A. Ct.*)

In de afgeloopen week is in eene vergadering van het Amsterdamsche tweede departement der Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen* besloten, om niet te berusten in art. 4 van de onlangs aangenomen algemeene wetten der Maatschappij, en zou het bestuur gemagtigd zijn zoodanige maatregelen te nemen, als dienstig kunnen geacht worden om tot eene herziening van deze bepaling te geraken.

(*A. C.*)

Te Alkmaar is door heeren predikanten der Herv. Gemeente aldaar eenparig besloten, om de toga als ambsgewaad met Januarij e. k. aan te nemen.

De waarde van den invoer in Nederland in 1853 bedroeg *f* 321,051,729, waarvan de invoer ter zee uitmaakte $71\frac{2}{3}$ pct. of *f* 230.012.161. Daarvan werd ingevoerd onder Nederlandsche vlag voor *f* 123,479,330 en onder vreemde vlag voor *f* 106,532,831. De invoer te land beliep $28\frac{1}{3}$ pct. van den geheelen invoer of eene waarde van *f* 91,039,568.

De waarde van den uitvoer in hetzelfde jaar was *f* 271,801,666. Hiervan bedroeg de uitvoer ter zee $55\frac{4}{9}$ pct. of *f* 151.240.397 en wel onder Nederlandsche vlag *f* 74,065 036 en onder vreemde vlag *f* 77,175,361, en dus te land *f* 121,561,269 of $4\frac{5}{9}$ pct.

De doorvoer in 1853 bedroeg eene waarde van *f* 118,158,506 waarvan die van de zee naar de zeezijde $7\frac{10}{11}$ pct. of *f* 9,285.032 — van de zee naar de landzijde $56\frac{10}{11}$ pct. of 67.228.044 — van de land naar de landzijde 3pct. of *f* 3,575 994, en van de land naar de zeezijde $32\frac{2}{11}$ pct, of *f* 38,069,436.

Staat aanwijzende het verbruik van tarwe en rogge over 1853, per hoofd

PROVINCIEN.	TARWE.		ROGGE.	
Noord-Brabant. . . .	18	pond.	125	pond.
Gelderland.	21^5	»	100	»
Zuid-Holland.	68	»	36	»
Noord-Holland. . . .	47	»	46^5	»
Zeeland.	111^5	»	24	»
Utrecht.	64_5	»	53	»
Friesland.	14	»	73^5	»
Overijssel.	9^5	»	92	»
Groningen.	9_5	»	72	»
Drenthe.	6	»	100	»

∴ **'s Bosch**, 13 November. Eene aller afschuwelijkste misdaad, die van aanslag op het leven eener moeder, had te Boxtel ll. Vrijdag plaats. Schoonzoon en dochter hebben het misdadig plan gevormd, hunne moeder van het leven te berooven, en dit moest uitgevoerd worden door haar onderscheidene slagen en steken toe te brengen tot dat de vrouw bewusteloos nederzeeg; men waande zich van haren dood verzekerd en sleepte haar naar het naastbij zijnde mastbosch. Nadat zij daar eenigen tijd gelegen had, moeten de booswichten zijn gaan zien of hun doel bereikt of hunne moeder dood was; maar neen! de arme vrouw gaf nog eenige teekenen van leven en men werd door de sprokkelaars in het bosch verhinderd, haar verder af te maken. De moeder sleepte men weder huiswaarts opdat de moord niet door de personen, die in het bosch waren zou worden ontdekt. De naast bijwonende landhouwer bemerkte zulks en ging naar het huis, waar deze ijselijke misdaad was gepleegd; dáár komende vond hij de vrouw met onderscheidene wonden in de keel en het borstbeen tot de kin uitstekende. De zoon verklaarde eenvoudig: «In dezen staat vinden wij moeder in het bosch; ik zal spoedig naar pastoor en doctor gaan.» Zich naar de Gemeente begevende, waren genoemde personen oogenblikkelijk daar ter plaatse, alsmede de burgemeester en wachtmeester van de marechaussée welke de vrouw ondervraagd hebben in den zieltogenden toestand, waarin zij zich bevond, en die door teekenen de bedrijvers van den aanslag aanwees. De daders zijn daarop gevankelijk alhier overgebragt.

Per Telegraaf.

Weenen, heden, Dingsdag 14 November. Den 6den dezer heeft wederom onder de muren van Sebastopol een gevecht tusschen de Russen en vier Engelsche divisiën plaats gegrepen. Men zegt dat vier Engelsche generaals bij die gelegenheid zijn gewond.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 14 November 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	59 $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{16}$	*Hope* 1798/1816	5	$99\frac{7}{8}$ 100
Dito Certificat.	3	$70\frac{1}{2}$	Dito 1828/1829	5	
Dito Dito.	4	89 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{16}$	Cert. 1831/1838	5	
O. I. Leening	4		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	$86\frac{3}{4}$	Dito *Hope*	4	$74\frac{7}{8}$
Hand-Maats.	$4\frac{1}{2}$		Dito *Stieglitz*	4	74
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten	$2\frac{1}{2}$		Inschr. Assig.	6	
D° *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$		Certific. dito.	6	
Frankrijk.					
Obligatien	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	$17\frac{7}{8}$ $\frac{15}{16}$	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. o/m.	3	$32\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{7}{16}$			
Bew. Sp. Com.		$5\frac{5}{16}$	Metaliek	5	$64\frac{3}{16}$ $\frac{1}{4}$
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	$74\frac{1}{4}$
Portugal.			Dito lett. B.	5	$74\frac{1}{4}$
Londen nieuwe.	5	$36\frac{9}{16}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{3}{16}$	Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	$32\frac{3}{8}$ $\frac{7}{16}$
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$32\frac{1}{8}$ $\frac{7}{16}$

Mexic., te Lond. 3 pct. $20\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$; dito Onb. $20\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. 66, $\frac{3}{4}$, 66.

Bij geringen omzet was de markt heden ongunstig, zonder in een der genoteerde fondsen iets merkwaardigs op te leveren. Spaansche deelden echter niet in deze flaauwe stemming, daar derzelver prijzen door eenige kooporders gesouteneerd werden.

FRANKFORT, Maandag 13 November. Spanje binnenl. 3 pct. 32; dito 1 pct. $17\frac{15}{16}$; Wissel op Amst. $116\frac{3}{8}$; dito Londen $92\frac{3}{4}$; dito Parijs 96.

Advertentien.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.